

LUTHERSK KIRKETIDENDE

TEMANUMMER OM NY TJENESTEORDNING FOR PRESTENE

Ny tjenesteordning – til gagn for menighetene? / Skifte i redaksjonen / Ny tjenesteordning – pastoral identitet / Tjenesteordning for menighetsprester / Prosten før og nå / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

Langfredag aften – Torbjørn Holt

Påskenaatt/ottesang – Kurt Hjemdal

1. påskedag – Øystein I. Larsen

Lokalt menighetsbyggende arbeid forutsetter at man kjenner lokalmiljøet

Ny tjenesteordning – til gagn for menighetene?

Forslaget til ny tjenesteordning for menighetsprester vil få konsekvenser for prestatetjenesten og menighetslivet i vår kirke. Sentralt i forslaget står en endring av prestens tjenstedistrikt. Mens dette tidligere var prestegjeldet,

skal det nå bli prostiet; samtidig som ett eller flere sokn vil utgjøre prestens særskilte arbeidsområde. Bak forslaget ligger et ønske om å styrke prostens mulighet til å utøve et målrettet lederskap i prostiet ved å kunne

gjøre mer fleksibel bruk av presters kompetanse, øke muligheten for teamarbeid mellom prestene, løse opp i fastlåste personalkonflikter og sikre gjennomføringen av fritidsreglementet. Dersom disse målene nås, vil det være en vinning for presteskapet. Dessuten vil det kunne gi gevinster også for menighetene, først og fremst der hvor man av ymse grunner har særlig behov for å løse litt på det monogame forhold til det lokale presteskap.

Men hva vil en slik endring av prestedienstjenesten kunne bety for de jevne lokalmenigheter med sine jevnt godt fungerende prester? Reformens forsvarere understreker at en endring av tjenstedistrikt ikke må eller skal medføre at båndet til lokalmenigheten svekkes. Disse forsikringer gis med de beste intensjoner og utfra ærlig overbevisning. Men vil det også gå slik i praksis? Om dette er det vanskelig å si noe for sikkert på det nåværende tidspunkt. Likevel er det mulig både å ane og advare mot en utvikling som kan svekke prestenes menighetsbyggende arbeid lokalt.

I debatten rundt ny tjenesteordning har tilhengerne av reformen ofte anført at bare en mindre del av tjenesten (20 % er et tall som ofte nevnes) skal gå til oppdrag i prostiet utenfor eget arbeidsområde. Men vil ikke dette nettopp bli den del av arbeidstiden som i dag eventuelt måtte være «fri», i den betydning at den ikke er bundet opp til lovpålagte tjenester? Innenfor denne tidskvote utfører mange prester et viktig menighetsbyggende arbeid i form av ulike former for strategisk lederskap – normalt i samarbeid med Menighetsrådet, rekruttering og oppfølging av frivillige medarbeidere, samt egen frivillig innsats i den utøvende ledelsen av for eksempel barne- og ungdomsarbeidet. Vil ikke nå de akutte gjøremål i form av gudstjenester og kirkelige handlinger som absolutt må gjøres i prostiet, alltid gis forrang og føre til at det nettopp er denne del av prestedienstjenesten som blir skadelidende?

Lokalt menighetsbyggende arbeid forutsetter at man kjenner lokalmiljøet. Denne form for «lokalkompetanse» er unik og normalt enda viktigere enn særlige ferdigheter innenfor et bestemt spesialområde. Et mer ambule-

rende presteskap i prostiet, styrt av en prost med et våkent øye for den enkeltes særlige faglige kompetanse, vil sikkert isolert sett kunne løfte nivået på tjenestene. Noen steder, først og fremst i de større byene, vil dessuten de lokale forhold være slik at et samarbeid over soknegrensene er helt nødvendig, særlig for trosopplæringens vedkommende. Her er det nettopp lokale behov som tilsier felles løsninger. Men hovedregelen forblir denne: *Lokal menighetsbygging krever prester med lokal forankring som har tilstrekkelig tid til dette arbeidet.* Vil noen hevde at dette prinsipp er den primære drivkraft bak den nye tjenesteordningen?

Men nå får vi uansett en ny tjenesteordning som legger opp til prostiet som det normale tjenstedistrikt. For egen del hadde jeg helst sett at Departementet valgte å følge Presteforeningens ønske fra høringsrunden om en *normalordning* der tjenstedistriktet fortsatt ville være ett eller flere sokn, hvilket i praksis hovedsakelig vil bety de nåværende prestegjeld, samtidig som man åpnet for muligheten til også å kunne gjøre prostiet til tjenstedistrikt. Men dette ville da nettopp være en mulighet og ikke en hovedregel.

Slik går det imidlertid åpenbart ikke. Men når denne skuffelse er arkivert, må det noteres som svært positivt at Departementet i sitt reviderte forslag til tjenesteordning, etter forslag fra bl.a. Presteforeningen og Bispemøtet, har satt «forkynnerarbeid» og «annet menighetsarbeid» i tjenesteordningens § 2 på linje med slike grunnleggende pastorale gjøremål som gudstjenester og kirkelige handlinger. Dette vitale menighetsbyggende ansvarsområdet var tidligere degradert i forhold til de øvrige oppgaver i denne paragrafen. Det kom fram ved at man bare om dette området anførte at det måtte gjøres innenfor normal arbeidsuke, mens de øvrige oppgaver måtte gjøres uansett. I den tjenesteordning vi nå vil få, er denne form for menighetsbygging nevnt på lik linje med de øvrige oppgaver som i prinsippet alle skal utføres innenfor normaluken.

Problemet er imidlertid: Hvilket område taper når trykket kommer og prioriteringer må tas? Mye vil her avhenge av prestens og prestenes vilje til å prioritere det lokale menig-

Hvilket område taper når trykket kommer og prioriteringer må tas?

hetsbyggende arbeid i møte med prostiets behov for å få utført gudstjenester og kirkelige handlinger. Vi trenger prester som under henvisning til sin ordinasjonsforpliktelse og til tjenesteordningens nye § 2 holder fast på sitt lokale engasjement og ikke straks oppgir dette til fordel for prostiet. Og vi trenger proster som forstår og støtter en slik prioritering, og kommer det i møte så langt det går. Her bør det være et viktig prinsipp at ikke alle prester nødvendigvis behøver å tjenestegjøre like mye utenfor eget sokn. De prester som nettopp har lokal menighetsbygging som sitt særlige engasjement, det er neppe alle, må gis tid til å ivareta dette. Så får andre ambulere desto mer. Det finnes vel dem som også verdsetter nettopp det?

Her kan det ligge an til en del friksjon mellom prosten og de bevisst engasjerte menighetsbyggende prester. Det gode ved en slik friksjon er imidlertid at den synliggjør det virkelige behov for lokal menighetsbyg-

ging. Når dette blir påtrengende nok, kan nye ressurser utløses. Det er jo slik systemet fungerer: Uten et erkjent behov for ny satsing, blir tingene i beste fall som de er.

I evalueringen av de forsøk som er gjort med prostiet som tjenestedistrikt, pekes det på at ordningen innebærer en mulighet for at prestens karakter av seremoni- og ritualmester styrkes, og at kontakten med lokalmenigheten svekkes. Det vil i så fall ikke være en utvikling som fremmer menighetsbygging. De proster og prester som ikke ønsker å drive prestedtjenesten i denne retning, og dem er det mange av, må gi uttrykk for det så det høres.

HALVOR NORDHAUG
Halvor.Nordhaug@mf.no

Skifte i redaksjonen

Ellen Merete Wilkens Finnseth slutter som redaksjonssekretær i Luthersk Kirketidende for å gå inn i nye oppgaver knyttet til Korsveibevægelsen. Vi øvrige medarbeidere i bladet vil gjerne takke Ellen Merete for et hyggelig og helt friksjonsfritt samarbeid! Gjennom sin faglige kunnskap, ordenssans og kreativitet har hun vært en svært sentralt medspiller for oss andre på laget. Lykke til med nye viktige oppdrag, Ellen Merete!

Samtidig ønsker vi vår nye redaksjonssekretær, marineprest Tor Arne Berntsen, velkommen til fellesskapet i redaksjonen. Tor Arne har også tidligere vikariert som redaksjonssekretær. Erfaringene fra den gang gjør oss sikre på at han vil fylle denne viktige funksjonen på en utmerket måte.

Redaksjonen

Ny tjenesteordning – pastoral identitet

AV INGBORG MIDTTØMME

leder i Presteforeningen

Under Presteforeningens generalforsamling på Hamar, var jeg opptatt av at vi som forening må være tydelige i vår pastoralteologiske refleksjon. «Vi må sørge for at vi får kommunisert det som for oss er ufravikelig,» sa jeg. «Hvilke omorganiseringer av prestatjenesten kan vi være med på – og hvorfor? Hva er det å være prest? Hva er det å være menighet? Skal ikke hver menighet ha rett til sin prest?»

Lite ante jeg da at disse spørsmålene skulle være svært aktuelle bare dager senere. Da kom departementet med forslag til ny tjenesteordning for proster og endringer i tjenesteordning for menighetsprester.

«Prest for flere», var den første overskriften avisen Vårt Land valgte. Engasjementet var enormt; både hos oss som var høringsinstanser, men ikke minst hos alle som ikke var det. Det er ikke det minste rart. Prestetjenestens rammer berører alle kirkens medlemmer.

Budskapet som ble meldt inn til oss fra hele landet var klart: Prest og menighet er uløselig knyttet til hverandre. Når vi som forening ender opp med å være samstemt om dette, har jeg frimodig hevdet at vi må bli hørt og at dette må tas til følge! Det er jeg ikke lenger så sikker på. Vi fikk ikke den drahjelpen av biskopene som jeg hadde forventet.

Budskapet vårt er først og fremst at det er viktig for oss å holde på den lokale forankringen av prestatjenesten. Det har alltid vært og må fortsatt være en nær sammenheng mellom prest og menighet. Tjenesten med Ord og sakrament utøves i og overfor menigheten. Hver menighet skal ha rett til sin prest. Derfor foreslår vi at §9 i tjenesteordning for

menighetsprester omformuleres slik at dette kommer tydelig frem: «Alle menighetsprester skal ha ett eller flere sokn som sitt særskilte arbeidsområde og tjenestedistrikt, med mindre det følger av arbeidsavtale at tjenestedistriktet skal være et prestegjeld, en annen avgrenset del av prostiet, hele prostiet eller presten er tillagt spesialisert tjeneste.»

Dette betyr ikke at vi ikke vil samarbeid. Tvert om. Men vi vil at alt som skal skje utenfor det eller de sokn som er prestens særskilte arbeidsområde skal være avtalt. Det skal være forutsigbart så langt det er mulig, for som prester vil vi også «utføre forkynnerarbeid og i samråd med menighetsrådet annet menighetsarbeid.» Dette krever tid til samarbeid; tid og rom for å utvikle felles visjoner og strategier lokalt. Det er nå en gang slik at «den vet best hvor skoen trykker som har den på.» Vi vil i samråd med menighetsrådet legge en strategi for «alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i soknet, særlig at Guds ord kan bli rikelig forkynt, syke og døende betjent med det, dømte gis dåpsopplæring, barn og unge samlet om gode formål og legemlig og åndelig nød avhjulpet.» (Kirkeloven §9) Det er jo derfor vi er prester!

Godt samarbeid krever tid og rom for å samråde seg og sette mål for arbeidet i den enkelte menighet. Vi mener at soknepresten har et særlig ansvar for å bidra til strategisk og åndelig ledelse av menigheten. Som en konsekvens av dette foreslår vi nye formuleringer i tjenesteordningen for menighetsprester.

Ordinasjonsformanningen og løfteavleggelsen er det som først og fremst styrer oss. Vi

har hørt Guds ord om prestetjenesten; «dens krav og dens løfter, hvor rik den er på herlighet, og hvor NØDVENDIG den er for Guds rike på jorden.» Derfor har vi sagt JA til å forkynne Guds ord, forvalte sakramentene, øve sjelesorg, ta imot skriftemål, vise omsorg for mennesker og be for dem, veilede og formane til omvendelse, tro og tjeneste og selv leve etter dette. *Det er dette vi vil!*

Dette støttet både biskopene og departementet, men... Jeg er redd for at den teologiske refleksjonen taper i møte med arbeidsgivers behov for å løse sine utfordringer. Vi vil gjerne være med på å finne ordninger som skaper fleksibilitet, som sørger for at spesialkompetanse anvendes godt osv., men da av hensyn til tjenesten.

«Hva slags prester får kirken?» «Hvordan blir fremtidens kirke?» Som teologer må vi møte disse anliggende med det som er vårt fag: Teologien. Det er bare vi som har vår innfallsvinkel for å svare på spørsmålene om hva kirke og prestetjeneste er. Vi har i arbeidet med de nye tjenesteordningene valgt å fokusere på de 2 hovedspørsmålene: ledelse og forankring av prestetjenesten.

Forankring i soknet

Forsøkene med ny organisering av prestetjenesten har vist at det er svært viktig å holde på den lokale forankring og den nære sammenheng mellom prestetjenesten og menigheten, men det er sjelden eller aldri dette som fremføres når forsøkene presenteres. Underveis i prosessen omkring endringer i tjenesteordning for menighetsprester har departementet henvisst til sin egen presentasjon av ordningene. I den forståelsen som kom frem i deres foredrag under prostekonferansen i Bergen i oktober, ligger prestens forankring i soknet til grunn. Det er derfor helt avgjørende at departementets forutsetning kommer utvetydig frem i tjenesteordningene. Kjennskap til et foredrag kan ikke være en forutsetning for å forstå innholdet i ordningene.

I dag har praktisk talt alle menighetsprester prestegjeldet som tjenestestedstrukt. Tjenestestedstrukt er å anse som en del av «arbeidsavtalen», og denne kan bare endres dersom begge parter er enige. Dette er helt avgjørende for oss, for det betyr at prestegjeldet forblir tjene-

stedstrukt inntil man blir enige om noe annet, men her ønsker biskopene å ha en kort prosess.

Ved det forslaget til tjenesteordning som nå ligger på bordet, vil det normale i fremtiden være at man tilsettes med prostiet som tjenestestedstrukt. I forslaget til tjenesteordning innføres et nytt begrep: «særskilt arbeidsområde». Dette begrepet finner vi i §§ 9, 10 og 13. «Særskilt arbeidsområde» er ikke det samme som tjenestestedstrukt, men en avgrenset del av tjenestestedstrukt – dvs.ett eller flere sokn som ofte vil falle sammen med dagens prestegjeld. Prestetjenesten i dette området skal ledes av en sokneprest. På denne måten vil alle sokn få «sin» sokneprest. Soknepresten forutsettes å ha det vesentligste av sin tjeneste knyttet til sitt særskilte arbeidsområde, men han vil også kunne pålegges tjeneste utenfor dette avgrensede området. Slik departementet har formulert dette, står det for åpent og ubeskyttet. Dette kan vi ikke være med på. Vi vil av hensyn til menighetene ha en *annen normalordning*. Det har vi i vår høringsuttalelse formulert på denne måten, og den står vi fortsatt fast på:

§ 9. Alle menighetsprester skal ha ett eller flere sokn som sitt særskilte arbeidsområde og tjenestestedstrukt, med mindre det følger av arbeidsavtale at tjenestestedstrukt skal være et prestegjeld, en annen avgrenset del av prostiet, hele prostiet eller presten er tillagt spesialisert tjeneste.

Denne formuleringen bidrar også til å klare området for sokneprestens ledelsesansvar i forhold til prostens ledelsesansvar, og det er viktig. Det blir ellers et utrolig dilemma når ulike nivåer løfter frem flere oppgaver som alle skulle ha prioritet. Jeg skulle ønske biskopene hadde talt tydelig om dette, for det er det menighetsbyggende arbeidet som ikke har offentlig «dead-line» søndag kl.11 eller begrensningen onsdag kl.12 som blir salderingsposten – for ikke å snakke om vår «nødvendige tid til studium og personlig fornyelse» slik tjenesteordningen uttrykker det (§2).

Ledelse av prestetjenesten

Tjenesteordning for proster har fått en omfattende endring. Departementets intensjon er å tydeliggjøre arbeidsgiveransvaret i forhold til

ledelse av prestedtjenesten i prostiet. Da er det viktig at deler av prostens tjenesteordning følger av tjenesteordning for biskoper. Endringen innebærer en nedtrapping av regelstyring og dermed utvidet rom for prosten til å fordele oppgaver mellom prestene, men det grunnleggende er at prosten må forholde seg til at menighetsprester har både rett og plikt til en tjeneste som er i samsvar med ordinasjonen. Som en konsekvens av dette, foreslår vi å ta inn ett nytt ledd i tjenesteordning for menighetsprester i § 10:

Soknepresten har et særlig ansvar for å bidra til strategisk og åndelig ledelse av menigheten.

Det er vesentlig å se tjenesteordning for menighetsprester sammen med tjenesteordning for proster. Det handler om forståelsen av forvaltningen av Ord og sakrament. Vi foreslår derfor at en også i Tjenesteordning for menighetsprester henter inn et punkt fra tjenesteordning for prost, så det i §2 blir stående at presten skal

Utføre forkyrnerarbeid og i samråd med menighetsrådet annet menighetsarbeid. Dette skal tas med som en prioritert oppgave for menighetsprester på linje med det som allerede er nevnt i §2. Avslutningen av § 2 hvor det står:

i den utstrekning det kan gjøres innenfor normal arbeidsuke, må da henvisne til hele paragrafen. I tillegg videreføres til slutt dagens formulering: Presten skal forberede ovennevnte gjøremål og sette av nødvendig tid til studium og personlig fornyelse. Tjenesteordning for menighetsprester legger opp til at prosten avgjør omfanget av tjenestene som skal utføres av den enkelte prest. Det er et ledelsesansvar, men det er helt nødvendig at dette fastsettes i samarbeid med den det gjelder. Derfor foreslår vi en formulering som tydeliggjør dette i

§ 2: Nærmere bestemmelser om omfanget av ovennevnte gjøremål for den enkelte prest treffes av prosten i samråd med presten. Biskopen kan ved instruks bestemme at enkelte prester helt eller delvis skal fritas for gjøremål som er nevnt i første og fjerde ledd ovenfor og tillegges en spesialisert tjeneste.

Hva vil departementet – og hva vil vi?

Departementet vil legge de juridiske rammevilkårene til rette for å skape en bedre ledelse av prestedtjenesten. Vi tror at dette tilslører at det totalt blir mindre ressurser til prestedtjeneste ute i soknene. De tror at en styrket ledelse vil gi bedre tjenestevilkår for den enkelte prest. Vi tror at manglende forutsigbarhet i tjenesten i stedet vil forverre dette. De tror at bedre tjenestevilkår er nødvendig for å sikre framtidig rekruttering til prestedtjenesten. Det tror vi også, men da er ikke veien å gå å legge prostiet åpent som tjenestested uten at andre sikringsordninger er på plass. De tror også at bedre ledelse vil resultere i en kvalitativt bedre prestedtjeneste for den enkelte menighet. Vi er redd for at denne veien ender med at det innføres prioriteringer og ordninger for timetelling som gjør oss til funksjonærer. Da er prestedtjenesten ikke kvalitativt forbedret, men kvalitativt endret.

Vårt hovedanliggende er ledelse og forankring av prestedtjenesten. Det har alltid vært og må fortsatt være en nær sammenheng mellom prest og menighet. Tjenesten med Ord og sakrament utøves i og overfor menigheten. I kraft av ordinasjonen har presten et selvstendig ansvar.

Tjenesteordning for menighetsprester

Noen merknader til de foreslåtte endringer i tjenesteordningen

AV ANDREAS AARFLOT

De foreslåtte endringer i tjenesteordningen for menighetsprester reiser mange kritiske spørsmål, som neppe kan være tilstrekkelig overveiet hittil i prosessen. En kan derfor spørre hvorfor det haster med å få denne revisjonen gjennomført.

Bakgrunnen for revisjonsforslaget kan være de gjennomførte forsøk med utvidede tjenestedistrikter enkelte steder i landet. Men det er grunn til å reise tvil om disse forsøkene har fått sin endelige og objektive evaluering. For meg fremstår det som om det er forsøk som har hatt en slags «selvoppfyllende profeti» som utgangspunkt. Jeg kjenner ikke til at forsøkene er gjort i tilstrekkelig bredde til å fange opp det varierte arbeidsmønsteret i menigheter med så forskjellige rammevilkår som dem vi har i Norge. Jeg tror heller ikke at de negative sider ved forsøkene er tilstrekkelig vurdert. Her ligger for eksempel spørsmålet om sammenhengen mellom prestenes arbeid og de andre «feltarbeidere» i menighetene, som ikke har vært inkludert i forsøket. Jeg synes også det er lagt for stor vekt på prestenes behov for avløsning og fritid, i forhold til andre viktige spørsmål som misjonerende menighetstjeneste og åndelig ledelse av virksomheten.

Ekklesiologiske overveielser kan jeg ikke se spor av. Og likevel berører forslaget i virkeligheten hele vår tradisjonelle forståelse av hva en menighet er. Hele vår historiske kirkeforståelse bygger på prinsippet om soknemenigheten som grunnenhet i kirken, og hvor menighetens prest er den sentrale utøver av kirkens oppdrag, i samarbeid og forståelse med menighetens leke medlemmer og andre tjenestein-

nehavere. Dette er uttrykt også i ordinasjonsforpliktelsen, hvor prestene vigles «til prest, med ansvar for den offentlige forvaltning av Ord og sakrament i menighetens forsamling» (Fremstillingen). Det er derfor et radikalt skritt å etablere *prostiet* som prestens primære tjenstedistrikt, slik utkastet til tjenesteordning gjør, i stedet for soknet eller prestegjeldet. *Medlemskapet* i kirken knytter seg etter kirkeloven til dåp og geografisk tilhørighet til et sokn, og både rettigheter og plikter er knyttet til dette. I våre uttalelser til internasjonale dokumenter som «Dåp, nattverd og embete», Porvoo-avtalen og lignende er det denne forståelse av menigheten som ligger til grunn.

Også i våre lutherske søsterkirker er det lokalmenigheten med dens tilsatte prest, og tilhørigheten til den som er selve det ekklesiologiske grunnlag for kirkens liv og virksomhet. I den nye svenske «Kyrkolagen» heter det i innledningen (s. 15): «För varje församling finns ett kyrkoråd som församlingens styrelse och en kyrkoherde med ansvar för ledning, samordning och tillsyn» (Sml. § 6 i loven, som fastlegger kyrkoherdens ansvar og ledelse av virksomheten i menigheten, hva angår gudstjeneste, undervisning og diakoni). I den finske kirkeloven og tilsvarende i Kirkeordningen beskrives kyrkoherden som den som leder forsamlingens åndelige virksomhet og er «förförman» for de personer som virker innenfor denne virksomhet. (KL. Kap 10, § 1 og KO §6). De tyske kirkeordningene, som jeg har analysert i en artikkel i Festskrift til Ottar Berge (2001), har forskjellige uttrykk for enheten mellom menigheten og prestene. Som eksempel kan her anføres: «Kir-

kemenigheten er et geografisk avgrenset fellesskap av kirkemedlemmer, som regelmessig samler seg om ord og sakrament, og hvor kirkens embete utøves» (Bayern). «Menigheten omfatter de kirkemedlemmer som bor i et avgrenset område og som er forenet under en prests ledelse «unter einem Pfarramt vereinigt» (Hannover). Begge disse kirker er store folkekirker med klar parochial inndeling.

Det vil altså være et klart brudd med en tradisjonell luthersk menighetsforståelse å gå bort fra soknemenigheten eller prestegjeldet som det lokale tjenestedistrikt. Dette kan en ikke godt innlate seg på via en tjenesteordning som mer har karakter av en instruks.

Men dermed er det også klart at en tradisjonell luthersk embetsforståelse, som har klar forankring både i teologi og regelverk hos oss, vil bli vesentlig forrykket hvis en nå skal gå inn for å etablere en normalordning med et utvidet tjenestedistrikt for prestene.

En menighet er en prest med sin menighet, eller en menighet med sin prest. Det er ikke klart hvilke konsekvenser den foreslåtte endring vil få i forhold til hele vår kirkeforståelse og vår innarbeidede embeststeologi og pastoralteologi. Det vil derfor også berøre både presteutdannelsen og tjenesteordningene for de andre tilsatte, hvis det ensidig blir foretatt en endring som foreslått i prestenes tjenesteordning.

Det springende punkt er her den foreslåtte §9, og de tilpasninger som er gjort i teksten for å fange opp dette. Hvis en fastsetter at hele prostiet er prestenes tjenestedistrikt, har en i virkeligheten oppløst den tradisjonelle menighetsforståelsen i vår kirke. Det vil skape identitetsforvirring, både hos prest og menighet. Det må derfor være et hovedkrav at prestene fortsatt må tilsettes i et prestegjeld og knyttes til menigheten(e) i dette lokalt avgrensede område. Først da får det også mening at presten fortsetter som medlem av menighetsrådet og har medansvar for kirkens liv også på de områder som rådet har ansvar for. Forslaget om prostiet som tjenestedistrikt for presten kan i praksis undergrave menighetsrådet som grunnorgan i kirken, og bidra til en videre umyndiggjøring av menighetsrådet i forhold til fellelrådene, slik en allerede ser tendenser til i dagens ordning. Dette kan neppe være tilskikt, men det er en konsekvens som må utre-

des nærmere før en slik endring foretas. Den sondring som i departementets reviderte utkast gjøres mellom det «særskilte arbeidsområde» (soknet) og «tjenestedistrikt» (prostiet) er ikke tilstrekkelig avklarende for disse forhold. Det er begrepet tjenestedistrikt som er det juridisk retningsgivende, og det må derfor være forbeholdt for det primære ansvarsområdet, som er soknet eller prestegjeldet.

I forbindelse med revisjonen, vil en også måtte stille spørsmål ved den oppregning av prestenes oppgaver som er gjort, og de begrensninger som er satt i § 2. Det bør være en langt mer pastoral beskrivelse av prestens tjeneste, og mer helhetlig enn den foreliggende, som synes mer bestemt av tidsstudier og timeregning enn av de menighetsbyggende aspekter ved preste-tjenesten. Dette gjelder også etter at bestemmelsen om annet forkynnerarbeid og annet menighetsarbeid er løftet opp i §2 første ledd, som eget punkt (e), men fortsatt med den begrensning som ligger i «normal arbeidsuke».

Jeg finner det også ødeleggende for prestenes ansvar og embetsidentitet at de skal være underlagt prosten i den grad som forslaget innebærer (sml. § 2, siste ledd, § 10, første ledd, og tilsvarende utover i utkastet). Vi har nå god erfaring med en forståelse av prosten som medhjelper i biskopens tilsynsansvar, og mange proster har bidratt til bedre arbeidsforhold for prestene. Men forslaget etablerer prosten som en slags daglig leder av preste-tjenesten i alle prostiets menigheter, og umyndiggjør dermed prestene i en grad som aldri før har vært praksis i vår kirke. Dermed er det fare for at forslaget også kobler biskopene ut på en måte som neppe kan være tjenlig, verken for biskop, prost eller prest. Det er neppe tilfeldig at departementet i første omgang ensidig hadde tenkt å revidere tjenesteordningen for proster, uten at dette var ajourført med prestenes tjenesteordning. Når nå dette er samordnet, burde en samtidig ha sett også på biskopenes tjenesteordning.

Et hovedhensyn bak forslaget til endringer synes å være behovet for en regulert mulighet til å styre prestenes tjeneste ut over soknets grenser, når særskilte behov oppstår. Det kan være personlige faktorer hos enkelte prester som gjør dette ønskelig, og det kan være spesielle behov for avlastning, vikartjeneste osv. Det opplevs nok som en hindring at dette i dag er

vanskelig, på grunn av innarbeidede rettigheter og avtaleregulerte forhold mellom arbeidsgiver og arbeidstaker i prestegjeringen. Men det synes lite saksvarende å lage en tjenesteordning hvor hovedregelen er basert på unntakene, og dermed prisgi en historisk modell hvor prest og menighet hører sammen.

I det hele tatt bør saken nå stilles i bero, inntil flere sider ved ordningen er grundigere vurdert.

Hvis en likevel har behov for å skape hjemmel for en noe friere bruk og bedre styring av menighetsprestenes arbeidsinnsats, måtte dette kunne gjøres ved å aktivere den gamle

bestemmelsen som har stått i utlysningen om at presten «må finne seg i de endringer som til enhver tid gjelder» osv. Da måtte en eventuelt snu om på rekkefølgen i den foreslåtte § 9 ved å si at prestens tjenstedistrikt er det prestegjeld vedkommende er tilsatt i, men at det også vil måtte regnes med en viss beredskap for enkelte tjenester i et større tjenstedistrikt (nabomenighet eller prosti), når prost eller biskop vurderer at det er særskilt behov for dette. Øvrige hensyn til feriebestemmelser, vikarordninger og lignende burde kunne løses ved en utvidelse av ordningen med prostiprester, som har vist seg å fungere bra de fleste steder.

Prosten før og nå

AV DOMPROST DAVID GJERP, TØNSBERG

I oktober 2003 var landets biskoper, proster, stiftsdirektører og en rekke inviterte gjester samlet til «Prostekonferansen» i Bergen. Fem år tidligere var tilsvarende konferanse avholdt i Trondheim. Kirkedepartementet og biskopene sto som innbydere. Konferansens tema var: «Den nye presten». David Gjerp holdt åpningsforedraget over tema: «Fem år er gått, Hva har hendt? – Hvor ligger utfordringen? – Hvor går veien videre?» Denne artikkelen gir et forkortet sammendrag av foredraget.

Ny fritidsavtale og nye prostipreststillinger

For de fleste av oss kom denne avtalen veldig fort når det først kom, med virkning fra 01.04.01. Det nye for presten med reglementet var at det gav en ny styringsfunksjon, med mulighet til å beordre prester både på fridager og utover prestegjeldsgrensene.

For å kunne gjennomføre det nye fritidsreglementet ble det i årene 01 og 02 tilført hele 70 nye stillinger som prostiprester. Det er

grunn til å berømme de ansvarlige for at et slikt løft lot seg realisere, – noe som var absolutt nødvendig. Nå er jo «70» et godt bibelsk tall, – men i vår norske kirkevirkelighet står enda «en rest tilbake» for å bli i et annet bibelsk uttrykk. Det er over 30 prostier igjen, som under ledelse av sin prost fortsatt skuer langt etter en hjelpende hånd! Og herfra vil ropet fortsatt lyde med uforminsket styrke: «Kom over og hjelp oss!»

Forsøk med «Nyorganisering av prestatjenesten».

Åtte av disse forsøkene er blitt gjenstand for evaluering. I KIFO-rapport nr. 24 «Nyorganisering av prestatjenesten – Evaluering av forsøkene» følger en grundig gjennomgang av erfaringer fra Ytre Sogn, Trondheim, Arendal, Sandefjord, Sor-Hålogaland, Oslo og Øvre Romerike, – samt en evaluering av totalforsøket. Her vil jeg nøye meg med summarisk å nevne noen få av funnene i den totale evaluering:

1. Ingen av deltakerne i prosjektene ønsker å gå tilbake til situasjonen slik den var før forsøkene ble etablert
2. Forsøkene har vist at det ikke er noen motsetning mellom det å fjerne prestegjeldsgrenser og det at prester har hovedansvar for egne sogn.
3. Det er påvist fordeler ved at prester tilsettes i prostiet fremfor i ett prestegjeld
4. Prosterollen bør bli en mer fokusert lederrolle.

Konklusjonene er klare for de praktiske konsekvenser:

1. Prestestillinger bør utlyses på prostnivå.
2. Større ledelsesbevissthet må utvikles i kirke og presteskap, der prestestillinger generelt løsrives fra sogneprestfunksjonen og blir rene lederstillinger i prostiet
3. Flere forsøk bør gjennomføres på bakgrunn av nåværende erfaring, og disse bør definere videre mål enn bare mot preste tjenes ten.

De fleste av forsøkene har vært vellykkede. Men vi må samtidig være så realistiske å legge til at «vellykketheten» har hatt god drahjelp av et knippe entusiastiske proster som har hatt stor tro på prosjektet, – og som derfor har lagt betydlig prestisje og energi i gjennomføringen!

Videre avklaring om kirkelig tilsyn.

Tema har vært en gjenganger de siste 5 år, – og synliggjør at proster og prester mange steder har opplevd å havne i en «identitetsklemme» i forhold til andre sterke aktører. De siste årene er dette dilemma forsøkt løst gjennom en nyorientering mot begrepet «tilsyn». Har prosten del i biskopens tilsyn? Hva betyr det å være «biskopens medhjelper»? (§1 i gjeldende Tj. ordn). Og hva med den lokale kirkelige ledelse? Hvilket mandat har den lokale prest i forhold til de fellesrådsansatte? Kan «tilsynsbegrepet» være en hjelp her?

Bispemøtet nedsatte i 2000 et utvalg for å utrede spørsmål bl.a. knyttet til «Lokalt pastoralt tilsyn» Utvalgsinnstillingen kom i 2002 med en enstemmig anbefaling om ikke å gå inn for å etablere tilsynsordninger (f.eks. tilsynssamtale ved prest) eller anvende eksplisitt tilsynsterminologi som ikke er knyttet til bisko-

pens tilsyn. Konklusjonen på denne prosessen synes da å ende med at tilsynsordninger og all terminologi som knytter til begrepet «tilsyn» reserveres for biskopens tjeneste. Bispemøtet uttaler at «det ikke er formålstjenlig å gå raskt frem i disse spørsmålene.» Det er antagelig klokt, – men prostene vet at det enkelte steder i dag er uro omkring disse spørsmål.

Hvor går veien videre?

1) Veien videre – går gjennom

å forhindre kontorisering av prosten.

I en bønn jeg selv ofte ber heter det: «Hjelp meg, Herre å bruke sekunder foran papirer, minutter foran skjermer og timer foran mennesker!» Utfra den arbeidssituasjon proster har er det lite som tyder på at vi blir bønnhørt. Men utfra de visjoner vi alle har for fremtidens prostetjeneste, kommer vi ikke utenom å gjøre et inngrep med dette. For ingen vil være tjent med at vi utvikler et prosteskap som tilbringer dager og netter foran skjermer og papirer, – mens minutter og sekunder er alt som blir igjen til mennesker! Skal det bli mening i visjonen om prosten som leder i prostiet, – må prosten også tilbringe *timer* foran *mennesker*! Og den utfordringen roper på løsninger! Den planlagte «nyorganisering av preste tjenes tenen», som et rullende hjul med prosten som akse, må tilføre prosten et «kulelager» rundt seg, – et støtteapparat, – som frigjør prosten fra å ende opp som en frustrert kontorist uten annen horisont enn skjemaene og telefonlistene på sitt eget skrivebord.

2) Veien videre – går gjennom

å øke prostens kompetanse.

Skal prosten ha troverdighet som leder må prosten ha tilsvarende kompetanse eller mer i forhold til dem som skal ledes. Da snakker vi ikke om *spisskompetanse* innenfor alle fagfelt. Her vil det være prester som langt overgår sin prost på enkeltområder utfra en spisset videreutdanning. På dette punkt må prosten senke skuldrene og lære seg å leve med at «Det viktigste er ikke å være verdensmester, men å vite hvem som er det!»

Kravene til prostens kompetanse må gjelde på teologi og preste tjenes tenen generelt, på lovverk, personalarbeid og lederskap. Videre må prosten være oppdatert på de strategiske

føring og mål som er fastsatt av Kirkemøte og Bispedømmeråd, og ikke minst innsikt og kunnskap om konflikthåndtering.

Veien videre må her handle om at prestens arbeidsgiver: biskop og departement gir høy prioritet til en løpende kompetanseutvikling av landets prosteskap. Herunder ligger også tilskyndelsen til prestens åndelige lederskap. Dette tema må ha fast plass på biskopens agenda, – og det må normaliseres at den enkelte prost jevnlig deltar på åndelig retreat for å gjenfinne sin egen åndelige hvilepuls.

3) Veien videre – går gjennom

å la prosten ha nærhet til prestetjenesten

Jeg tror ikke veien videre går gjennom å frislippe prosten som en satellitt i prostiets lille univers. At prosten må frikobles fra administrasjon i eget prestegjeld er åpenbart. Noe annet er det å frikoble prosten fra alt menighetsarbeid i eget prestegjeld. Da kan prosten fort blir hjemløs. Skal prosten fungere som et forbilde som prest for sine prester og medarbeidere, må prosten også selv stå i gleden og smerten ved det daglige arbeid i egen menighet. Skal prosten være forbilde for sine prester må prosten være en god prest. Det betyr at landets proster må være blant landets beste prester. Både av hensyn til menighetene og medarbeiderne har kirken ikke råd til å miste så mye kvalifisert prestetjeneste!

4) Veien videre – går gjennom

å la prosten bygge nettverk.

I vår nåværende kirkestruktur er prosten de fleste steder den eneste leder med hele prostiet som ansvarsområde. Prostene blir derfor også den eneste som med legitimitet kan ta initiativ til nettverksbygging i prostiet. At prostene jevnlig samler prostiets sogneprester i et lederforum er en selvfølge. Like selvfølgelig bør det være at prostene tar initiativ overfor prostiets kirkeverger til et samtaleforum for jevnlig utveksling av informasjon. Kontakten med prostiets menighetsrådsledere kan være en annen viktig arena. Det samme gjelder jevnlig besøk til menighetsrådene. Her etterlyser jeg et tydelig og bevisst åndelig lederskap fra prestens side. De årlige prostebesøk må blankpusses og normalt omfatte mer enn bare medarbeidersamtale med sognepresten. Her

bør inngå møte med hele staben, evt. møte med menighetsrådene eller et ledermøte med fellesrådsleder, kirkeverge, sogneprest og evt. menighetsrådsledere.

Prestens nettverksbygging til kirkevergene i prostiet vil også være avgjørende i forhold til konflikthåndteringen. Her er min erfaringer at nettverk og tydelige avtaler som er bygget opp og klarlagt i «fredstid» er uvurderlige i det øyeblikk «ufreden» bryter løs.

I forhold til andre lederaktører i samfunnet skal prostene være en bevisst pådriver til at det skapes et godt nettverk mellom lokalmenigheter og lokalsamfunn i prostiet.

5) Veien videre – går gjennom

å lytte til menighetens behov.

Guds rike er ikke avhengig av at gamle prestegjeldsgrenser overlever, – men av at Ordet forkynnes og sakramentene forvaltes der hvor mennesker lever.

«Nyorganiseringen av prestetjenesten» er kommet for å bli i en eller annen fasong. Det fremgår ikke minst av utkastet til ny «Tjenesteordning». Men hovedbegrunnelsen for en slik nyorganisering må aldri bli at et fritidsreglement skal kunne gjennomføres! I vår iver etter å samordne og rasjonalisere må vi aldri miste den lokale menighet av syne. Vi må heller aldri miste av syne de andre kirkelige ansatte medarbeidere, som til nå har sittet på venterommet uten å ha noe sted å la sin røst høre. Jeg har den tillit til forsøksprosjektene at de har tatt høyde for dette. Men i vår iver etter å vinne praktiske løsninger må vi også med åpent sinn være villige til å se på hva vi kan tape. Dersom den lokale menighet sitter igjen med en lang tapsliste i forhold til nærhet til egen prest og tjenesten med Ord og sakrament, kan denne ordning koste mer enn den smaker. Og på en slik tapsliste må vi heller ikke finne en prost som ser sin viktigste lederoppgave i å holde styr på lister over hvem som befinner seg hvor og når!

6) Veien videre – går gjennom

øket bevissthet fra biskop og bispedømmekontor.

Biskopen og kontorets stab vil alltid være de viktigste støttespillere for prestens tjeneste. Derfor er det viktig at prostene har en tydelig rolle i dette kontorets bevissthet. Det kan gjel-

de forberedelse, gjennomføring og oppfølging av biskopens visitaser. Høringer der prosten skal gi innspill til biskopen. Økonomiske og personalmessige omdisponeringer i prostiet. Eller inngrep av konflikthåndtering knyttet til prostiet. Kontorets bevissthet på prestens rolle må etableres så tydelig at vi unngår situasjoner i retning av: «Obs!,- Vi har vel ikke glemst prosten nå igjen?!» Samtidig må ikke prosten oppleve bare å få sendt nedover i systemet oppgaver som Bispedømmekontoret vil avlastes med. Biskopen må her være den første til å forhindre at prosten blir overlesset av administrative oppgaver som det ikke automatisk følger økede ressurser med.

Hva slags proster trenger kirken?

- Vi trenger proster som er visjonære, – som evner å inspirere prester og kirkelig ansatte, råd og frivillige til å tro på at det de gjør er verdifullt og viktig, – og som formidler tro på at «den som mister en messe mister en masse»!
- Vi trenger proster som har nærhet til preste-tjenesten, og som gjennom det har nærhet til alminnelige menneskers liv og tankeverden. Proster som selv har skoene på bena, og dermed troverdighet i møte med medarbeideres liv.
- Vi trenger proster som evner å lede preste-tjenesten på en trygg, mild og myndig måte. Som ikke oppfatter seg selv som kontrollører av et regelverk, men som forløser medarbeideres ressurser gjennom målstyrt og visjonær ledelse.
- Vi trenger proster som ikke fortaper seg i administrasjon, – og som ikke bruker opp alt sitt overskudd foran papirer og skjermer, men som har andres skrivebord å legge fra seg mye av dette på.
- Vi trenger proster som fremstår som åndelige ledere. Som gjennom sin egen preste-tjeneste er forbilder både for sine prester, for andre kirkelig ansatte, for råd og frivillige. Alle disse bør vite at de i prosten har en forbeder som jevnlig har dem på sin bønneliste.
- Vi trenger proster som har blikket for at de frivillige medarbeidere er menighetens viktigste ressurs. Som evner å inspirere både ansatte og råd til sammen med de frivillige

kristne organisasjoner å utløse engasjement!

- Vi trenger proster som ikke er konflikt-unnvikende, – men som går inn og tar ansvar for å finne løsninger når det kreves. Som ikke er redd for å bli skitten på hendene i ubehagelige konfrontasjoner. Som er kyshtallklare på forståelsen av hva som er sitt ansvarsområde i konflikthåndtering,- og hva som er andres!
- Vi trenger proster som er engasjert i samfunnsdebatten i lokalsamfunnet. Som har en videre horisont enn sitt eget skrivebord, – og som er premissleverandør for den etiske debatt utfra det som skjer lokalt, nasjonalt og globalt. Som evner å gi en stemme til samfunnets svakeste og en røst til dem som rammes av urett. Som våger å ta initiativ overfor de lokale medier og komme på banen med sine synspunkter. Og som klarer å oppmuntre prostiets prester til å våge det samme.

Finnes det slike proster? Det tviler jeg på! Vi har alle våre sterke og svake sider. Ingen kan være gode på alt. Men det må ikke forhindre oss i å blankpusse idealene, og spørre oss selv: Hva er det som kan hindre meg?

SØNDAGSTEKSTEN

Thorbjørn Holt, Kurt Hjemdal og Øystein I. Larsen

Langfredag aften

9. april 2004

Prekentekest: Johannes ev 19,31–42

Etter at alt er fullbragt

Johannesteksten for kveldsgudstjenesten på langfredag begynner der langfredagsdramaet slutter. I verset før roper Jesus ut at det er fullbragt, og han oppgir sin ånd. Stemningen i denne teksten er annerledes enn i pasjonsdramaet. Kvelden gir mulighet til ettertanke, og prekenen bør gi mulighet til å se reflekterende tilbake på pasjonsdramaet, når vi går inn i den stille tiden mellom langfredagens mørke og lyset fra påskemorgen.

Jesu død på korset med alle de dybdeperspektiver det innebærer, er unik. Men før vi reflekterer videre over det unike i Jesu død, kan det være riktig å reflektere over det almenne i Jesu begravelse. Her, mer enn i noe annet på Langfredag, kan vi kjenne oss igjen. Jesu venner utfører den samme siste tjeneste mot ham som vi alle gjør mot våre kjære avdøde når døden med ujevne mellomrom bryter inn i våre liv, ventet og fryktet eller uventet og brått. Disse linjer skrives på et hotellrom i et vinterkaldt norsk lokalmiljø dagen før vi skal ta avskjed med en norsk utenlandsstudent som døde i en ulykke i England. Det vi sammen har gjort denne siste uken i England og i Norge, dreier seg om det samme som Jesu venner gjør i teksten: Følge sin kjære det siste stykke vei til graven. Slik sett var hans død lik vår død. Det er både vondt og godt å følge en kjær til graven. Det gir hjelp til å bære sorgen, paradoksalt nok ved at sorgopplevelsen forsterkes og intensiveres gjennom de konkrete handlingene i begravelsen. Begravelsen gjør tydelig at døden er

endelig og absolutt. Den kristne begravelsen understreker respekten for hva det avdøde mennesket var, hva mennesket er, og hva mennesket en gang skal bli når Gud en gang vil reversere dødsprosessene, og nyskape levende menneskelig av jord og aske.

Hvorfor Jesus døde

Det viktigste spørsmålet i teologien er ikke hvordan Jesus døde. Tusenvis av forbrytere og martyrer har delt Jesu korsdød. Millioner av mennesker har dødd en voldsom død på en av de mange måtene mennesker har klekket ut gjennom tusener av år av den bestialitetens historie som verdenshistorien også er. Dybde-spørsmålet dreier seg om hvorfor Jesus døde.

I mange kirkelige miljøer både i Norge og i utlandet ser det ut som om Jesu død som solidaritetshandling understrekes sterkere. I tradisjonen fra Lunda-teologien med Aulén og Nygren har man operert med tre hovedtyper av den kristne lære om forsoningen, 1.) klassisk forløsningslære 2.) objektiv forsoningslære og 3.) subjektiv forsoningslære. Disse er ikke nødvendigvis gjensidig utelukkende, selv om tyngdepunktet i tradisjonell luthersk teologi har ligget i den objektive forståelse av forsoning. I endel miljøer blant annet i vår kirke, ser det ut som om den subjektive forståelse av Jesu død som solidaritetshandling og medlidelse vinner sterkere terreng. Solidaritet og medlidelse er selvsagt sentrale aspekter, men kan ikke være hovedbudskapet med Jesu død. Den såkalte klassiske forståelse fikk en renesansanse med Gustav Auléns arbeid med Kristus Victor, hvor et tyngdepunkt i forståelsen var kampseier motivet, Kristus i kamp med Satan, og den seirende konge som overviner mørkets makt. Dette motivet utnyttet i mange

ulike sammenhenger idag, også i populærkultur og i barne- og fantasylitteratur. C.S.Lewis bruker en hovedsaklig klassisk forståelse av forsoningen i den mest kjente av Narniabøkene, «The Lion, the Witch and the Wardrobe». Forsoningsmotiver dukker også opp f.eks. i J.K.Rowlings siste bok om «Harry Potter», i den sammenheng hvor Harry beskyttes mot de onde makterne fordi hans foreldre døde da de beskyttet ham mot angrep. Blodet beskytter – vel og merke blodet av en mor som døde da hun beskyttet sitt barn. Den store forsoningen kaster stadig skygger og refleksjoner inn i mange ulike typer litteratur og kultur, og det finnes mange tilknytningspunkter for kristen forkynnelse.

Jeg tror det er legitimt å bruke elementer fra den klassiske modell, koblet sammen med en objektiv forståelse av forsoningen.

En forankring i det objektive ikke selvsagt lengre. Tanken om en snill Gud som forholder seg snille mennesker brer seg raskt, og gjør at forsoningen er i ferd med å bli overflødig i en del miljøer. Men menneskets dypeste problem løses ikke ved å være snill.

Det sentrale anliggende i forsoningen kan uttrykkes på ulike måter. En poengtert oppsummering finner vi hos von Balthazar:

«Urettfærdigheten ryddes ikke bort gjennom halv-løsninger og kompromisser, men gjennom drastiske handlinger en gang for alle, så hele verdens urettfærdighet blir oppslukt av hele Guds vrede, slik at hele Guds rettfærdighet kan bli tilgjengelig for synderen. (...) Dette er ikke myte, men det sentrale bibelske budskap, og når det gjelder Kristi kors, må det ikke settes ut av kraft.»

Hans Urs von Balthazars
«Mysterium Paschale» (min overs.)

Tre hovedpunkter med utgangspunkt i disse motivene:

- 1.) Jesu død, en død som er lik vår.
- 2.) Jesu død, en død som er ulik vår.
- 3.) Jesu død som en gang skal reversere vår død.

TORBJØRN HOLT
studentprest i Europa

Påskennatt/Ottesang

10.–11. april 2004

Prekentekest: Luk 24,1–12

*Hvorfor søker dere den levende blant de døde?
Luk 24,1–12*

Inngang:

Påskennattens gudstjeneste eller vigilie hadde en fremtredende plass i den eldste kirke. Det var denne natten som var dåpsnatt fremfor noen annen. Den nære sammenheng mellom Kristi oppstandelse og dåpen kom derved sterkt til uttrykk. Og teksten denne natten var beretningen om Israels vandring gjennom Sivhavet, 2 Mos 14. Som Gud frelste sitt folk fra Farao og egypterhæren gjennom havet, frelser han oss gjennom dåpens vann. Børre Knudsen har på mesterlig vis knyttet dette sammen i sin dåpspsalme «Farao nådde oss like ved stranden», nr 22 i Salme 97 Hos oss er tradisjonen med påskennattsgudstjeneste ikke sterk, men en del steder har man det.

I sin bok «En kurv til min datter» (Luther 2003) forteller Kristin Sollie Schøyen om det sterke inntrykk en slik påskennattsgudstjeneste i Bangladesh gjorde på henne. Og her varte gudstjenesten virkelig hele natten, helt til soloppgang, da alle forlot kirken for å se solen stå opp og hilse hverandre med «Kristus er oppstanden». Selv bærer jeg med meg et sterkt inntrykk fra en våkenatt i en synagoge i Jerusalem som forberedelse til pinsedagen, og opplevelsen av å vandre med det som virket som halve Jerusalem til Vestmuren for å være i bønn der under soloppgangen. Vi er lite utholdende hos oss når det gjelder slikt. Sollie Schøyen forteller at hun opplevde det som nedtur å være på påskennattsgudstjeneste i Norge der man etter en kort gudstjeneste ikke bare tente påskennattens lys, men også blåste dem ut igjen mens det fortsatt var mørkt. Her ble ikke tid til å vente på soloppgangen.

Til teksten.

Lukas oppstandelsesberetning er felles med de andre evangeliers beretninger om det viktigste, nemlig at kvinnene fant graven tom da de kom dit tidlig påskemorgen. Alle forteller at graven er åpen når kvinnene kommer frem,

og at det er kvinner som kommer først til graven. For øvrig er det en rekke detaljer som er forskjellige i de fire beretninger som naturlig er når flere skal berette om samme hendelse.

Lukas har sin egen vinkling på evangelieberetningen og det kommer til uttrykk også i denne teksten. I hans store tobindsverk, Lukasevangeliet og Apostelgjerningene, har Jerusalem en sentral plass, og det er synlig også i fortellingen om oppstandelsen. Mens kvinnene ifølge Markus og Matteus skal si til Jesu disipler at de skal gå til Galilea for å møte den Oppstandne, nevner ikke Lukas noe om dette. I stedet understreker han i Luk 24,49 at disiplene skal bli i byen til de blir iført kraft fra det høye.

I følge Markus og Matteus vender budet (budene) ved graven kvinnenes oppmerksomhet mot det som senere skal skje: Møtet i Galilea. I følge Lukas henleder de to mennene som møter kvinnene ved graven, deres oppmerksomhet mot fortiden. De nevner Galilea, men ikke som et fremtidig møtested. I stedet nevner de det Jesus sa til dem mens de var sammen med ham i Galilea. Og Jesu ord blir tolkningen til det som nå er skjedd. Kvinnene tar imot denne tolkning og vender tilbake til disiplene med den.

De to mennene opptrer i «skinnende klær», v 4. Lukas ønsker åpenbart å understreke at de er overnaturlige, se 24,23. Her i v 4 er grunntekstens ord «astrapto». I Luk 9,29 bruker grunnteksten samme ordet om Jesu klær, «exastrapto». Der er tre av disiplene vitne til hans guddomsherlighet, hans «doxa», og også der er det to menn til stede. Det synes som Lukas ønsker at leseren skal se en sammenheng.

I alle beretningene om Jesu oppstandelse spiller kvinnene en fremtredende rolle som de som først kommer til graven. I følge Markus tier de med det de har opplevd, Mark 16,8. Matteus forteller ikke noe om disiplenes første reaksjon på kvinnenes budskap. Johannes forteller at Peter og Johannes straks begir seg av sted til graven, Joh 20,1ff. Lukas gir oss disiplenes første reaksjon og forteller at de mente det hele var «løst snakk». Det greske ordet Lukas bruker er «leros». Vi kjenner det igjen i vårt ord «delirium» og direkte oversatt betyr det rett og slett «tøv».

Lukas gir kvinnene en fremtredende plass i

hele sitt evangelium og her lar han mennene fremstå i et lite flatterende lys. Deres «ovenfra-ned» holdning overfor kvinnenes beretning kler dem dårlig, men understreker hvor utrolig Jesu oppstandelse forekommer dem – tross hans klare forutsigelser, v 6–7.

Lukas forteller imidlertid at Peter reagerer med å undersøke saken og understreker det Johannes forteller, Joh 20,1ff. Men fortsatt er Peter bare undrende; først senere samme dagen da den Oppstandne har møtt ham, bryter troen igjennom, 24,34.

Til prekenen.

Lukas understreker disiplenes vantro. Deres vitnesbyrd om Jesu oppstandelse har ikke sin grunn i deres sterke tro, men i det ufrakommelige at graven var tom og at Jesus møtte disiplene etter oppstandelsen. Troen bygger på begivenheter i tid og rom, ikke på overspente menns påstander.

De to mennenes spørsmål til kvinnene: Hvorfor søker dere den levende blant de døde? er på en gang en bebreidelse og en oppmuntning. Jesu oppstandelse er det helt uhørte. Slikt skjer bare ikke. Men her skjer det. Og Jesus hadde talt tydelig til disiplene om det, v 6–7: Husk hva han sa!

Når ordet om Jesu oppstandelse nå igjen lyder, er det like utrolig som første gang det lød. Og mange vender seg fra det i vantro med samme reaksjon som disiplene: Tøv. Men det er helt tydelig at Lukas ikke formidler tøv. Han formidler det som skjedd og som kvinnene så og hørte da de kom frem til graven påskemorgen: Kristus er oppstanden.

Påskemorgen sprenger vår virkelighetsforståelse og kaller oss til å tro det utrolige: Jesus lever. Som kvinnene og disiplene lever mange av oss fortsatt som om Jesus bare var død. Den tomme grav og Jesu ord kaller oss til å gripe oppstandelsens realitet. Vi tror ikke på en Jesus som bare er død, men på en levende Jesus om kommer til oss i sitt ord for å hjelpe oss til å leve i lys av hans oppstandelse.

Å samles til gudstjeneste er ikke å samles for å minnes en enestående personlighet som har levd på en måte som ingen andre og talt som ingen andre. Vi møtes ikke for å høre om et stort eksempel eller en enestående visdomslærer. Mange som taler pent om Jesus,

befinner seg der. Han var det store eksempel og den enestående visdomslærer og etiker, men han var – han er ikke.

Jo, heldigvis: Han lever. Vi møtes for å dele fellesskap med den oppstandne Jesus Kristus og fornyes i vissheten om hans nærvær. Å være en kristen er ikke å tilhøre et fellesskap som minnes noe som var, men å tilhøre et fellesskap samlet om en som er. I dåpen møter den korsfestede og oppstandne Jesus oss for å lukke oss inn i sin død og oppstandelse slik at det blir vårt. Det betyr en reell tilgivelse av våre synder og virkelig delaktighet i det oppstandelsesliv Jesus lever så sant vi i troen tar imot den Oppstandne og følger ham.

KURT HJEMDAL
sokneprest i Kråkstad

Påskedag

11. april 2004

Prekentekest: Joh 20,1–10

Jes 25,8–9; Rom 6,9–11

Betraktning

FORVANDLET

*På vei til en grav
ennå med tårer
som illdråper mot huden
Oppstandelse
er langt fra mine tanker*

*En blomst ved veien
Et døende frø
sprenger jorden
Men oppstandelse
er langt fra mine tanker*

*Tre dager etter solformørkelsen
rystet jorden i sine grunnvoller
Gravens og dødens voktere
blindet av raseri
over egen maktesløshet*

*Oppstandelse
var langt fra deres tanker*

*På vei til en grav
Min eneste visdom er tårer
De motte den oppstandne
men kjente Ham ikke
Etter oppstandelsen
er livets Herre forvandlet
Etter oppstandelsen
er alt forvandlet
(August Bolstad: Spor av lys. Verbum 2000)*

Oppstandelse er langt fra deres tanker. Og fra våre-. I et hvert fall: Oppstandelse er langt fra vår virkelighet. Ikke langt fra våre drømmer, men langt fra vår virkelighet. På gravkanten er livet ufravikelig enveiskjørt. Alt vann jeg har sett, har rent nedover. Ryktet om at det en dag rant oppover, er det noe annet enn et rykte? Er det noe annet enn forsøk på å pynte på tilværelsens harde realiteter?

Etter oppstandelsen – er virkelig alt forvandlet? Er egentlig noe som helst forvandlet?

Teksten

Evangeliene gir oss ingen velfrisert, harmonisert vitnebeskrivelse. Nettopp derfor har de troverdighet.

Oppstandelsesberetningene hos Johannes er nøye føyd inn i hele evangeliets preg og hensikt:

Alt hos Johannes skal vise at Jesus er Messias og føre mennesker til tro på ham. Alt sikter på tro, Joh 20,31.

Slik er også vår tekst et lite Johannesevangelium i miniatyr: Forvirrede og tungtroende mennesker snubler seg frem gjennom misforståelser og går skritt for skritt fram mot det punkt da spor av tro pipler fram, v 8, og for enden av trosveien står mesteren selv, 20,11. Samtidig forberedes den tid da troen må løses fra Hans fysiske nærvær. Det var flere som så, men troen satt langt inne. Dette motivet behandles jo mer inngående før kapitlet (og evangeliet?) avsluttes, 20,24ff.

Den som først får spor av tro, er den skikkelsen som også karakteriserer Johannesevangeliet: den disippel som Jesus hadde kjær. I likhet med anførselen fra det siste måltid, 13,23, får denne disippelen en slags forrang til

og med framfor Peter. Peter er nok mer resolutt og handlesterk, men den andre disippelen er raskere både i beina og i troen, 20,4–6. Begge så det samme. Men bare hos den ene ble det i første omgang til tro. Veien til tro inneholder dype mysterier, jfr 6,37.

Alle evangeliene knytter Maria Magdalena til oppstandelsesberetningene, men hos Johannes får hun en særlig stor plass. Fokus er satt slik på henne at det ikke nevnes noen andre av de kvinnene som synoptikerne omtaler, men gjennom flertallsuttrykket, «vi vet ikke hvor de har lagt ham» (v 2), utelukkes de muligens ikke. Maria Magdalenas troshistorie føres videre i det følgende. Så bærer hun sin tro til de andre, v 18.

Dødsberetningen slutter jo med en stille helgafte, 19,31. Stillheten brer seg i gravhagen. Det er noe vakkert ved de gamle skikker, svøpene og de velluktende salver, men de kan jo egentlig ikke lindre eller forskjønte det bitre faktum, dette er nederlaget ved enden av veien. Så legger sabbatens hvile og stillhet lakk på Jesushistorien.

Men den nye arbeidsdagen innledes med ny aktivitet. Usikker, søkende og forvirret aktivitet. Mot graven. Så snart det overhode var mulig etter sabbaten, v 1. Uttrykksmåten er kanskje en semittisme, og flertallsformen, *tān sabbatān*, har entallsmening. Den første dag i uken begynte jo kvelden før, kl 18 lørdag, når sabbaten gikk ut. Men så fort det gikk mot morgendemring startet aktiviteten. Ennå mens det var mørkt ble trykket utløst. Sorgens sjokk er ikke bare lammende, det kan utløse behovet for å foreta seg noe. Graven er et stadfestelsessted. Men møtet med gravstedet økte bare forvirringen.

Steinen som er nevnt i 1c, er ikke tidligere nevnt i beretningen hos Johannes, men parallellt med Lasarusoppvekkelsen er tydelig også på dette punkt, 11,38f. Det Jesus den gang beordret menneskemakt til, er her allerede satt i verk. At det skulle ha vært himmelkrefter bak dette, er helt utenfor deres horisont.

Møtet med den tomme grav kommer helt uforberedt på henne som kommer til gravstedet. Slik som på de fremste representanter for disippelflokken. Og denne forvirring beholdes gjennom hele dagens tekst og understrekes ved den visne avslutningen: Disiplene gikk så

hjem (ikke hvert til sitt (*ta idia*), men tilbake der de kom fra. (*pros autos*). Det lille glimt av tro som bryter igjennom, (v 8b), kontrasterer og fremhever egentlig bare forvirringen som ellers råder.

Prekenen

«Vi som leser evangeliene på «den andre siden» av påsken, som har 1. Påskedag trykt i kalenderen, glemmer hvor *vanskelig* det var for disiplene å tro. I seg selv overbeviste ikke den tomme graven dem: det faktum demonstrerte bare at «Han er ikke her», ikke at «Han er oppstanden.» For å overbevise disse skeptikerne, trengtes nære, personlige møter med ham som hadde vært deres mester gjennom tre år, og i løpet av de seks neste ukene, sørget Jesus nettopp for det. «Phillip Yancey: Den Jesus jeg ikke kjente. Oslo 1999.

Det handler vel ikke om å gjenskape denne følelsen av uforberedt skepsis i vår påskedagspreken. Vi lever på «andre siden av påsken». Men i deres forvirring er det likevel ikke all verdens vei til vår situasjon. De regnet med at han lå i graven. Vi «regner med» at han er oppstått, men å ta denne sannheten inn i vårt konkrete hverdagsliv og i vårt forhold til fremtiden, der er det lang vei for mange av oss. Hans oppstandelse blir fort en sannhet som kan parkeres blant andre sannheter. Det handler ikke om å holde noe for sannsynlig, det handler om å handle på det vi tror er sant. Når vi kneler og tar i mot nattverdens gaver, tar vi imot han som lever. Når vi lar ordet om oppstandelsen nå oss, på nytt og på nytt, da er hans nærvær helt og fullstendig. Han deler seg ikke ut proporsjonalt med vår tro. «Tett ved sida mi går Jesus, –.»

Kirken gror ikke fram av en sannsynlighet. Den gror fram av Han som kalte seg Sannheten og Livet. Den hadde ikke en kraft som var proporsjonal med medlemmenes overbevisning.

Oppstandelsestroen var «– ikke en tro som vokste fram i kirken. Det var en kirke som grodde fram omkring troen, og selve den forutsetning troen var grunnlagt på.» C.H. Dodd: *The Founder of Christianity*.

Walter Wink bruker et treffende bilde: Å drepe Jesus var som å prøve å fjerne løvetann ved å blåse bort frøene. (Walter Wink: *Engaging the Powers*). Fra den første forvirrende grålys-

ning har verken hindringene i oss eller omkring oss tatt knekken på oppstandelsens kraft. Eller: Den oppstandne Kristi sprer seg med en uimotstælig og uforståelig uttrydelighet.

Prekenskisse

Den tomme grav

– Den tomme grav er en tømt grav. Hvem har gjort det? Det var det første oppstandelsesvitnes første tanke. Det var ikke noen «de». Det var Gud selv som oppreiste ham fra de døde, Apgi 2.24.

– Den tomme grav er en forlatt grav. Aldri skulle den brukes igjen. Den er et forlatt sted. Men den er mye besøkt. Også i våre kristne liv. Aldri skal han finnes der igjen. Derfor skal han ikke søkes der. Vi vil avslutte våre korstog for å befri den tomme grav.

– Den tomme grav er en blindvei til livet. Vend tilbake til livet og søk Mesteren selv. Han skal la seg finne. Han lever. Han er her.

Et opplegg som bygger på meditasjonen under betraktningen.

Oppstandelsen

- er langt fra mine tanker
- var langt fra deres tanke

– var i Guds tanke. Det er det avgjørende. Etter oppstandelsen er alt forvandlet.

Gudstjenesten

Når jeg tenker tilbake på påskegudstjenestene her i min tid i Bodø, er det bildet av påske-symbolene som først og fremst står igjen. Jule-treet kvistes og fremstår i fastetida som et nakent kors. I den stille uke kles det med svart nett og på påskedag er det fylt av friske påskeliljer. På palmesøndag kan det kles med palme-greiner, der hyllesten får korsform. Skjærtorsdag står måltidssymbolene i kurv på et bord i koret. Gudstjenesten langfredag kveld toner ut med et avkledd alter og mørklagt kirkerom som forlates i stillhet. I en verden stappfull av bilder og budskap, er det store verdier i å utvikle måter å skape disse påskebildene for våre øyne og i å gjøre det til tradisjoner som gientas år for år.

ØYSTEIN I. LARSEN
biskop i Sør-Hålogaland

Ny bok fra Norges mest frittalende prest!

EINAR GELIUS:

Himmel og HELVETE

I boka tar han utgangspunkt i sine erfaringer som prest, tidligere statssekretær, medmenneske og familiefar. Og i spenningen mellom himmel og helvete, motløshet og håp. Einar Gelius er en kjent aktør i samfunnsdebatten, og har deltatt i en rekke radio- og tv-program.

Han er også en mye benyttet foredragsholder. Han har siden 1995 vært sokneprest i Vålerengen og Gamlebyen menigheter – og er ihuga Vålerenga-patriot! KR. 198,-

«– opprørspresten engasjerer.»

AGDERPOSTEN

«Himmel og helvete» forhandles av bokhandlere.

Boka kan også bestilles direkte fra forlaget: Tlf: 74 16 07 20 - Fax: 74 16 07 30

www.offset-trykk.no - forlag@offset-trykk.no

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

TILSETTINGER OG UTNEVNELSER

Borg bispedømme

Linn-Therese Jordheim Larsen som vikarprest
i Tune prestegjeld i Sarpsborg prosti

Tunsberg bispedømme

02.02.2004

Kapellan i Sande prestegjeld: Nina Kirkerød
Solberg
Kapellan i Norderhov prestegjeld: Ida Elisabeth
Korsnes

Møre bispedømme

19.11.2003

Gerd Anne Aarset som kapellan I i Grytten
prestegjeld under Indre Romsdal prosti

SØKERE TIL LEDIGE STILLINGER

Borg bispedømme

*Kapellan i Høland prestegjeld i Østre Romerike
prosti i Borg bispedømme*

William A. Böhler, f. 23.07.56, Iveland
Terje Nyvoll-Todnem, f. 23.07.72, Kjøllefjord
Audun Sæbø, f. 15.12.77, Bardufoss
Kjerstin Jensen, f. 09.07.76, Oslo

Borg bispedømme

*Sokneprest i Rygge prestegjeld,
Vestre borgesyssele prost i Borg bispedømme*

Tormod Vold, f. 02.01.49, Larkollen
Petter Lind, f. 21.05.48, Drøbak
Finn-Ove Brandvold, f. 16.12.51, Fredrikstad
Henning Winge, f. 02.09.52, Hamar
Bjørn Tore Pettersen, f. 29.04.55, Moss
Morgen Gravdal, f. 23.01.56, USA
Anders Leknes, f. 04.05.59, Moss
William A. Böhler, f. 23.07.56, Iveland
Bjørn Elisabeth Oserud, f. 17.06.57, Gjerdrum
Michael Wohlenberg, f. 06.05.60, Selje
Tor Bjørn Andresen Osberg, f. 26.04.63,
Hernes
Per Willy Wilhelmsen, f. 26.10.65, Hell
Arnhild E. Øfsti Schjetne, f. 04.01.67, Moss
Gaute Norbye, f. 16.01.68, Tromsø
Linn-Therese Jordheim Larsen, f. 14.11.71,
Fredrikstad

Møre bispedømme

Kapellan I i Alesund

Morten Gravdal, f. 1956, San Pedro, California
Dagfinn Bugge, f. 1958, Horten
Roger Jensen, f. 1968, Oslo
Hans Kenneth Sundsbø, f. 1976, Hesseng
Anne Marthe Ulvik, f. 1976, Rådal
Erlend Lunde, f. 1976, Hesseng
En søker ønsker ikke sitt navn offentliggjort

LEDIGE STILLINGER

Borg bispedømme

Sokneprest i Strømmen prestegjeld under Nedre Romerike prosti i Borg bispedømme under Den norske kirke

Prestegjeldets størrelse og inndeling. Folketall fordelt på sokn.

Strømmen prestegjeld, som består av ett sokn, ligger i Skedsmo kommune og består av tettstedene Strømmen, Skjetten og Lahaugmoen. Det bor ca. 15 000 mennesker innenfor prestegjeldets grenser, hvorav 11 700 er medlem av Den norske kirke. Prestegjeldet er lite i areal (17,3 m²).

Kirker og prekensteder

Prestegjeldet har en kirke på Strømmen (fra 1929) og en ombygd gymsal som gudstjenestested på Skjetten. Det har flere ganger blitt tatt initiativ til å bygge kirke på Skjetten og skulle ut denne delen av prestegjeldet som eget sokn. Skedsmo kirkelige fellesråd har i handlingsprogrammet for 2005–2007 skrevet: «Det er utarbeidet en tids og ansvarsplan for arbeidet med prosjektering av kirke på Skjetten og deling av Strømmen sokn.»

Skoler og institusjoner som skal betjenes

Det er fire barneskoler, to ungdomsskoler og en videregående skole, samt to spesialskoler innenfor prestegjeldet. Videre er et bo- og behandlingssenter, samt flere boliger tilpasset funksjonshemmede. Det er mange barnehager i prestegjeldet, og Strømmen menighet driver Noahs Ark barnehage som ligger i Strømmen menighetshus.

Kort beskrivelse av den kirkelige og kristelige virksomhet i prestegjeldet.

I den strategiske planen for Strømmen menighetsråd er følgende formulert: «Målet for Strømmen menighet er å bevare mennesker i troen på den treenige Gud. Menigheten er mennesker med ulike behov til ulike tider, og trenger en allsidig kirke som møter dem der de til enhver tid er. Strømmen menighet skal være en åpen folkekirke der alle mennesker kjenner seg tatt imot og ivaretatt.» Dette ønsker stab og menighetsråd at skal vise seg i det konkrete arbeidet.

Det gjennomføres årlig ca. 155 gudstjenester fordelt på Strømmen kirke, Skjetten menighetssenter og Stalsberg bo- og behandlingssenter. Det døpes ca. 150 barn i året, det er ca. 100 konfirmanter, ca. 45 vielse og 110 gravferder. Antall gravferder er stigende pga. sammensetningen av befolkningen i prestegjeldet. Familiegudstjenestene er best besøkt, dette inkluderer også skolegudstjenester av ulike slag. Gudstjenestene er varierte i sin utforming. Arbeidet blant barn er godt utviklet i skolekirke samarbeidet fram til konfirmasjonen. Høsten 2003 ble det startet et barnegospel kor på Skjetten, på Strømmen menighetshus har en bibelgruppe og Forbundsringen regelmessige møter, mens voksne KFUK damer holder sine møter privat. Menigheten driver 'Hverdagskole' både på Skjetten menighetssenter og i Strømmen menighetshus.

Kirkelig betjening i prestegjeldet. Kort beskrivelse av tjenestefordeling i staben.

Prestegjeldet betjenes av tre prester, to organister, administrativ leder for menighetsrådet og to medarbeidere innenfor barnearbeid i mindre stillinger.

Prestene fordeler gudstjenester, kirkelige handlinger og konfirmandundervisning etter oppsatt turnus. Det er tjenesteuker for gravferd. Strømmen menighetshus (med kontorer) og Skjetten menighetssenter gir gode arbeidsvilkår for menighetsarbeidet.

Skedsmo kirkelige fellesråd er i ferd med å foreta en organisasjonsendring av stillingene som administrative ledere i menigheten. Den kirkelige administrasjon vil bli samlokalisert til et felles kirkekontor i Skedsmo rådhus i Lillestrøm. Det åpnes for at den som tilsettes som sokneprest, også kan engasjeres som teamleder for prestegjeldets stab.

Særlige arbeidsoppgaver som er tillagt stillingen.

Soknepresten leder prestetjenesten og sitter i Strømmen menighetsråd. Soknepresten er også med i Skedsmo økumeniske lederråd (SØL) sammen med representanter fra ulike kirkesamfunn i Skedsmo kommune. Det legges vekt på ledererfaring og gode samarbeidsevner.

Det er ukentlige tekstgjennomgørelser for prestene i Nedre Romerike prosti og et godt kollegafelleskap i prostiet.

Målform i tjenesten

Målformen er bokmål.

Beskrivelse av bolig

Sokneprestboligen ligger i Skjetteneveien 72 c, og er oppført i 1979. Boligflaten er 135 m² i en etasje, samt kjeller under hele huset. I hovedetasjen er det stor stue, fire soverom, kjøkken og bad. Det er også bad i kjelleren, ekstra soverom og lagerplass. Boligen ligger i et rolig villastrøk med hage rundt, det er garasje på tomta.

Presten har plikt til å bo i boligen som stilles til rådighet. Boligen er tjenestebolig i henhold til husleielovens §11-3. Dette gir leieren færre rettigheter enn ved leie av annen bolig.

Borg bispedømme har et godt etablert veiledningsapparat.

Kvinner oppfordres til å søke.

Stillingen lyses ut i stillingskode 0930 i lønsspenn 50-58

Til lønnen kommer særlige regulativmessige godtgjøringer. Skyssgodtgjørelse etter gjeldende regler.

Tilsetting skjer i henhold til gjeldende regelverk og tjenesteordning for prestatjenes-ten i Den norske kirke.

Nærmere opplysninger ved fung. sokneprest Anne Dalen, tlf. 64 84 78 92 eller Borg bispedømmekontor 69 30 79 00.

Søknad med CV, vitnemål, referanser og attester, må være Borg bispedømmeråd, Postboks 403, 1601 Fredrikstad i hende innen 4. juni 04.

Agder bispedømme

Kapellan i Vestre Moland prestegjeld i Vest-Nedenes prosti i Agder bispedømme

Kapellanstillingen i Vestre Moland prestegjeld blir ledig fra 1. mai 2004.

Vestre Moland prestegjeld har sammenfallende grenser med Lillesand kommune, med et flateinnhold på ca 200 km² og et folketall på ca 9000. Prestegjeldet blir betjent av kapellan og sokneprest som også er prost i Vest-Nedenes prosti.

Størstedelen av bebyggelsen i Lillesand

kommune er sentrert rundt Lillesand by, mens bebyggelsen ellers i kommunen er spredt. Kommunen er i vekst og har i de senere år hatt en betydelig befolkningsøkning. I tillegg til den fastboende befolkning finnes et stort antall hytter og fritidsboliger. Befolkningstallet tredobles i sommerhalvåret, noe som også får konsekvenser for den kirkelige tjenesten.

Prestegjeldet består av to sokn: Lillesand sokn og Høvåg sokn. I Høvåg sokn ligger Høvåg kirke som er en vakker kirke fra første del av 1100-tallet (ombygd og påbygd i 1768 og 1828). Lillesand sokn har to likeverdige hovedkirker, Vestre Moland og Lillesand kirke, samt Justøy kapell. Vestre Moland er bygget ca 1150 (påbygd 1779). Lillesand kirke ble bygget i 1889 og er en stor trekirke beliggende i byens sentrum. Justøy kapell er en selveiende institusjon under Lillesand sokn.

Kirkemedlemmer fordelt på sokn er pr. 01.01.2004 henholdsvis 5988 i Lillesand og 1631 i Høvåg. Målformen i prestegjeldet er bokmål. Leilighetsvis holdes det også gudstjenester utenom de vanlige prekenstedene.

I tillegg til sokneprest og kapellan betjenes prestegjeldet av kateket i full stilling. Kapellane bor i Høvåg og har ansvar for kirkebokføringen i dette soknet. Høvåg sokn betjenes i tillegg av administrasjonsleder/diakon, organist og kirketjener/kirkegårdsarbeider. Menighetsstaben i Høvåg har velutrustede kontorer i det nye bedehuset.

Lillesand sokn har dessuten kontorsekretær, kantor, kirkesjef og kirketjener/kirkegårdsarbeidere. Soknepresten har kontor i Lillesand sentrum hvor også kapellane har kontortid en dag i uken.

Gudstjenester og kirkelige handlinger fordeles mellom sokneprest og kapellan etter følgende ordning: Gudstjenestene fordeles likt på de ulike kirkene og kapellet. De kirkelige handlinger fordeles i turnus slik at kapellane har 2 tjenesteuker i begge sokn og soknepresten har 1 tjenesteuke også i begge sokn. Kapellane sitter i Høvåg menighetsråd og Justøy kapellstyre, mens soknepresten sitter i Lillesand menighetsråd og Kirkelig fellesråd.

Det er tre ungdomsskoler, fire barneskoler i kommunen og én videregående skole i prestegjeldet. Det er et godt samarbeid mellom skole

og kirke. Videre er det fire alders- og sykehjem som betjenes av prestene.

I Høvåg reises det et nytt stort bedehus like ved kirken. Dette tas i bruk i inneværende semester. Det nye bedehuset gir mange nye muligheter for utvikling av gudstjenestelivet og det fellesskapsbyggende arbeid i menigheten. Det blir vektlagt at søkere kan samarbeide godt med det frivillige arbeid som er knyttet til bedehuset.

I sentrum har Lillesand menighet eget menighetshus. Ungdomsarbeidet er et av menighetenes satsningsområder. Både Høvåg og Lillesand ungdomsarbeidere i 50% stilling. I Lillesand er dette et samarbeid med Frikirken og den lokale Normisjonsforeningen. Alphakurs og Naturlig Kirkevekst er brukt som redskap i det menighetsbyggende arbeid. Et annet av menighetenes satsningsområder er det kirkemusikalske arbeid. Lillesand har kantori og barnekantori både for yngre og eldre barn.

De fleste kirkelige organisasjoner er representert med foreninger og møtevirksomhet innenfor prestegjeldet. I kommunens sentrum har Frikirken, baptistene og pinsevennene egne menigheter. Gjennom en felles årlig møteuke samarbeider Lillesand menighet med disse.

Krav til samarbeidsevner med en stor frivillig stab vil bli sterkt vektlagt ved tilsettingen av ny kapellan, samt skikkethet til innsats i det omfattende ungdomsarbeidet.

Til stillingen hører statlig tjenestebolig som ligger like ved Høvåg kirke med 18 km avstand til Lillesand sentrum. Boligen er en sveitservilla fra 1886. I 1.etg. er det gang m/wc, 3 stuer, kjøkken vaskerom og hjemmekontor. I 2. etg. Er det 4 soverom og 2 bad. Det er kjeller under hele huset. Oppvarmingen skjer ved vedfyring og elektriske ovner. Boligen vil bli gjennomgått og pusset opp i forbindelse med tilsettingen. Til huset hører hage med en del frukttrær og garasje. Vanlig boligfradrag.

Bokmål benyttes i tjenesten. Søkere må oppgi om de behersker begge målføre.

Den som blir tilsatt må finne seg i:

- De endringer som måtte bli gjort i regelen om lønnsforhold og aldersgrense for geistlige tjenestemenn.

- Deling eller regulering av prestegjeldet og enhver avgjørelse om måtte bli tatt med hensyn til gjøremål og utstrekning av tjenestestrikt.

- De vedtak som måtte bli truffet om evt. leie, bruk og flytting av bosted.

Stillingen lønnes som kapellan kode 0922, lønnstrinn 40-56. Lønn fastsettes etter avtale.

Pensjonsinnskudd. Til lønna kommer regulativmessige godtgjørelser og skyssgodtgjøring etter Statens regulativ.

Kvinner oppfordres til å søke.

Søknad med kopi av vitnemål, attester, CV og referanser må være kommet til Agder bispedømmeråd, Markensgt. 13, 4611 Kristiansand innen 16.04.2004.

Nærmere opplysninger kan en få ved å henvende seg til Agder Bispedømmeråd tlf. 38105120 eller prosten i Vest-Nedenes på tlf. 37268181.

Agder bispedømme

Studentprest i 100 % stilling ved Høgskolen i Agder i Agder bispedømme

Studentpresten ansettes av Agder bispedømmeråd.

Frem til nå har studentpresten innehatt 50 % stilling. Fremtidige satsningsområder og prioriteringer kan derfor i stor grad påvirkes av studentpresten i samarbeid med domprost og bispedømmekontor.

Høgskolen i Agder har sine læresteder i Kristiansand, Grimstad og Arendal og studentpresten betjener alle disse steder. Hovedtyngden av studentmassen er samlet på Gimlemoen i Kristiansand og studentpresten har sitt kontor her.

Det disponeres kontor i Grimstad og Arendal til treffetid og samtaler.

Arbeidsoppgavene omfatter blant annet: Samtaler, treffetider, bibelgrupper, sorggrupper, formiddagsgudstjenester, enkelte gudstjenester i samarbeid med lokalmenigheter eller studentlaget, tilsyn med «det stille rom.» kontorarbeid, administrasjon, kontakt med annet kristent studentarbeid, kontaktskapende og utadrettet virksomhet, møter og utvalg i HiA-systemet, møter og arrangement i prosti- og

bispedømmesammenheng samt varsling og beredskap i forbindelse med dødsfall og ulykker som berører studentene.

Av samarbeidspartnere kan nevnes: Studentsamskipnaden i Agder, andre kristne studentgrupperinger/studentarbeid og lokalmenighetene.

I universitets-høgskolestrukturen er studentpresten medlem av læringsmiljøutvalget og kriseberedskapsutvalget. Videre er det samarbeid med blant annet kontor for funksjonshemmede, fadderordningen ved HiA og komite for utenlandsstudenter.

Studentpresten har nær forbindelse med personalseksjonen ved HiA og blir innkalt til møter her.

Det holdes jevnlig kontaktmøter mellom HiA, SiA, domprosten og studentpresten.

Tjenestevei går via domprosten som også har medarbeidersamtaler med studentpresten.

Det foreligger instruks for stillingen.

Studentpresten pålegges arbeidsveiledning

Det hører ikke bolig til stillingen.

Målform er bokmål.

Den som blir tilsatt må finne seg i:

- De endringer som måtte bli gjort i regelen om lønnsforhold ,tjenesteordning og aldersgrense for geistlige tjenestemenn.
- For stillingen gjelder Tjenesteordning for menighetsprester med inntak av § 2.c

Stillingen lønnes som prest kode 1464, lønns-trinn 40–58. Lønn fastsettes etter avtale.

Pensjonsinnskudd. Til lønna kommer regulativmessige godtgjørelser og skyssgodtgjøring etter Statens regulativ.

Kvinner oppfordres til å søke.

Søknad med kopi av vitnemål, attester, CV og referanser må være kommet til Agder bispedømmeråd, Markensgt. 13, 4611 Kristiansand innen 16.04 2004.

Nærmere opplysninger kan en få ved å henvende seg til Agder Bispedømmeråd tlf. 38105120 eller fungerende studentprest Helge Smemo på tlf. 91873539

Bjergvin bispedømme

Kapellan I i Eid prestegjeld, Nordfjord prosti i Bjergvin bispedømme

Eid prestegjeld fell saman med Eid kommune og ligg vakkert og sentralt i Nordfjord. Frå kommunesentret Nordfjordeid strekker prestegjeldet seg 3 mil vest mot Vågsøy prestegjeld, og 3 mil mot aust til Hornindal prestegjeld. I nord grenser det mot Volda og Vanylven, mot sør Gløppen. Vegstandarden er for det meste god.

Prestegjeldet har 3 sokn. Eid sokn har 4700 innbyggjarar med Eid kyrkje og Heggjabygda kyrkje, Stårheim sokn har 700 innbyggjarar med Stårheim kyrkje og Kjølsdalen sokn har 500 innbyggjarar med Kjølsdalen kyrkje. Eid kyrkje har gudsteneste på 2 av 3 helgedagar, medan dei andre kyrkjene har kvar tredje helg. I tillegg er det og eit par gudstenestelege samlingar i året i Holmøyane, Torheim, Lote og Hennebygda.

Eid prestegjeld har 5 barneskular og ein ungdomsskule. Det føreligg ein samarbeidsplan mellom skule og kyrkje. I Eid sentrum ligg Eid vidaregåande skule med godt og allsidig tilbod på fleire almennfaglege og yrkesfaglege liner, og Fjordane folkehøgskule. Her er fylkessjukehus med 10% prestestilling, psykiatrisenter, sjukeheim og eldrentor. På Nordfjordeid ligg og Nordfjord familiekontor med Bjergvin bispedøme som eigar.

Ved Eid kyrkje ligg Eid kyrkjetun, som stod ferdig i 1992. Kyrkjetunet inneheld moderne kontorlokalar for prestane, organist og kontormedarbeidar. Alle kontora har EDB kopla til nettverk og med breibandtilknytning. Vidare er det stor møtesal, peisestove, undervisningsrom, aktivitetsrom, ungdomsrom og vestibyle. Her vert det drive med barnespel, nattkafe og andre møteaktivitetar. Dei fleste større samlingar på prostiplan vert lagde til Eid kyrkjetun. Prosten kallar inn til prostikonvent 8 gongar i året der fagleg utvikling og sosial kontakt er hovudelement i tillegg til PF-sakene.

I prestegjeldet er det sokneprest, som og er prost og kapellan, og ein ungdomsprest løna av fellesrådet. Kapellanen har eit særskilt ansvar for oppfølginga av dåpsopplæringsplanen og er administrativ ansvarleg for konfirmantundervisninga (ca. 80–90 konfirmantar) der ung-

domspresten har inntil 60% av undervisninga. Sist år var det 58 gravferder, 20 vigslar og 77 døypte i prestegjeldet. Det er og i gang eit prøvprosjekt med minikonfirmantarbeid i prestegjeldet. Det er stabsmøte kvar veke. Kapellan og sokneprest deler på tenestevokene med ungdomsprest/prostiprest som vikar. Kapellane er vikar for prostane ved hans frávær. Kapellane har sete i Stårheim og Kjølsdalen sokneråd. Det ligg føre instruks for kapellanstillinga og arbeidsfordelingsplan for prestane i Eid.

Det er ynskjeleg at kapellane kan gå aktivt inn i kyrkjelydsarbeidet og i gudstenestearbeidet og vere ein inspirator. I samband med at det snart vert ny tenesteedning for prostar og revidert tenesteedning for kyrkjelydsprestar, vert stillingsinstruks og arbeidsfordelingsplan vurdert på ny. Det vil truleg føre til at kapellane får lagt fleire av sokneprestoppgåvene til si stilling.

Det er kyrkjevevje i heil stilling, 2 organiststillingar (90 % og 30%), kyrkjjetenarstilling i Eid (68 %), kontormedarbeidar i 50 % stilling, ein kombinert klokkar og kontormedarbeidarstilling i 40 % og nokre mindre klokkar og kyrkjjetenarstillingar.

I prestegjeldet er det 4 bedehus der dei fleste driv noko barnarbeid ved sida av forenings- og møteverksemd. Det er eit godt og ope tilhøve til andre kristne organisasjonar. Det er fleire barnekor drive av kristne organisasjonar og eit aktivt song- og musikkvibes i kommunen som kulturskulen står bak.

Det er knytt buplikt til stillinga. Kapellanbustaden er ein einebustad frå 1970 som ligg vakkert til i eit byggefelt i øvre del av Prestemarka med panoramautsikt over Nordfjordeid og Eidsfjorden. Bustaden har ei buflate på 159 m² og inneheld i hovudhøgda stove, kjøken, 3 soverom, bad/WC. I kjellaretassen er det ei kjellarstove, eit soverom, tekkjøken bad/WC, vaskerom og ein del bodar. Dobbel garasje og 1,6 mål tomt. Huset er i god stand.

Målforma i kyrkje og skule er nynorsk. Søkjar skal opplysa om han nyttar begge målformer.

Løna er plassert i stillingskode 1359 kapellan 1, i lønsspenn 42–58. Til stillinga følgjer innmelding i Statens pensjonskasse med månadlege trekk, regulativmessige godtgjersler for tenestedrakt, reise- og telefongodtgjers-

le etter rekning, husleigetrekk etter regulativ.

Søknader med CV, referansar og kopi av relevante vitnemål og attestar skal sendast til Bjørgvin bispedømekontor, Pb 1960, 5817 BERGEN.

Nærare opplysningar om stillinga kan ein få ved å venda seg til prostane i Nordfjord, Rolf Schanke Eikum, tlf 97505015, eller personalleiar Liv R. Ågotnes ved bispedømekontoret, tlf 55 30 64 84.

Søknadsfrist: 19. april 2004

Bjørgvin bispedøme

Bjørgvin bispedøme sin visjon er å gjere Kristus kjent, trudd, elska og etterfølgd.

Kapellan i Etne prestegjeld, Sunnhordland prosti, Bjørgvin bispedøme

Etne prestegjeld har samanfallande grenser med Etne kommune med eit folketal på 3900. Kommunen er stor i flatevidde med variert natur: fjord, isbre, fjell med gode turområde og jordbruksland.

Prestegjeldet har to sokn: Skånevik og Etne. Det er fire kyrkjer i prestegjeldet: Stødle (frå 1165), Gjerde, Grindheim og Skånevik, og to kapell: Fjæra og Frette. Dei tre første kyrkjene og Frette kapell høyrer til Etne sokn. I Skånevik sokn høyrer 1200 til kyrkja, og i Etne sokn vel 2500. Om lag 30 % av dei arbeidsføre pendlar over kommunegrensa, mange er langpendlarar. Det har vore mykje omskifte i næringslivet, men somme bedrifter maktar omstilling og nyorientering. Etne-bygda er frå gammalt ei jordbruksbygda.

Prestegjeldet har to prestar: Soknepresten som bur i Etne og kapellane som bur i Skånevik. Dessutan er det organist og gravar i full stilling, og kyrkjevevje i 80 %. Det er kyrkjelydssekretær i halv stilling, medan klokkartenesta for det meste vert utført på frivillig basis. Ei prosjektstilling på 25 % som ungdomsarbeidar er oppretta.

Kapellane har ansvar for Skånevik sokn og fører kyrkjebok og sit i soknerådet. Gudstenestene vert fordelt på prestane i alle kyrkjene etter oppsett plan. Det er i alt 110 forordna gudstenester i året, 45 i Skånevik sokn og 65 i

Etne, fordelt på kyrkjer og kapell ut frå ein fordelingsnøkkel. Kapellane har sitt kontor i prestebustaden i Skånevik, men tek del i stabsmøte og planleggingsarbeid på kyrkje-kontoret i Etne saman med dei andre i staben.

Det er eit rikt kristenliv i prestegjeldet, med foreningar for indre og ytre misjon. Institutt for Kristen Oppseding sitt faseprogram vert nytta i dåpsopplæringa og speidararbeidet fungerer godt. I Etne er speidararbeidet knytt til KFUK-KFUM. Ungdomsarbeidet er inne i ein kreativ fase med god kontakt med ungdommar på ungdomsskulen. Sokneråda har prioritert barne- og ungdomsarbeidet, men også gudstenelevet og diakonien. Det er eit gjensidig godt tilhøve mellom kyrkje og skule. Det er ungdomsskule både i Skånevik og Etne, og også vidaregåande klassar innan yrkesfag. Det nyttast nynorsk i skule og kyrkje, og søkjarar må opplysa om dei nyttar begge målformer.

Det er ein arbeidsfordelingsplan mellom sokneprest og kapellan som m.a. inneber at kapellane har ansvar for tilskipingar for konfirmanter i prestegjeldet og om lag 20 undervisningstimar i Etne sokn. Dei siste åra har det samla talet på konfirmanter vore på om lag 45. Konfirmantundervisninga er lagt utanom skuletid i Etne og i skuletida i Skånevik. Siste året var det 48 døypte, 13 vigslar og 52 gravferder. Prestane har andakter på dei to sjukeheimane og i tilknytning til eldrebustader.

I vurdering av søkjarane vil ein leggje vekt på erfaring frå barne- og ungdomsarbeid og evne og vilje til å kommunisere med barn og unge. Vidare vil det bli lagt vekt på personlege

eigenskapar og evne til å arbeida målretta og evne til kreativt samarbeid med dei tilsette og sokneråd.

Tenestebustaden for kapellane vart bygt i 1904, modernisert i 1985, og er ein god og tenleg bustad. I første høgda er det kontor med eigen inngang, dessutan to stover, kjøkken, dusj og WC. I andre etasje er det fem soverom, bad og WC. Buflata er på om lag 280 kvadratmeter. Det er fin hage med frukttrær omkring bustaden og god utsikt over Skånevikfjorden. For bruk av bustad skal det svarast husleige etter frådragsregulativet sine satsar.

I prostiet er det til saman 20 prestar med regelmessige prostikonvent. I bispedømet er det tilbod om tverrfagleg arbeidsvegledning.

Den som vert tilsett må vere budd på at det kan verta endringar i instruksjonen for stillinga i samband med nye tenesteordningar.

Løna er plassert i stillingskode 0922 kapellan, lønsspenn 40–56. Til stillinga følgjer innmelding i Statens pensjonskasse med månadlege trekk, regulativmessige godtgjersler for tenestedrakt, reise- og telefongodtgjersle etter rekning, husleigetrekk etter regulativ.

Søknader med CV, referansar og kopi av relevante vitnemål og attestar skal sendast til Bjørgvin bispedømekontor, Pb 1960, 5817 BERGEN.

Nærare opplysningar om stillinga kan ein få ved å venda seg til kyrkje-kontoret, tlf. 53 77 11 70, prost Svein Arne Theodorsen, tlf 53 40 34 30 eller personalleiar ved bispedømekontoret Liv R. Ågotnes tlf: 55 30 64 84.

Søknadsfrist: 30. april 2004.

Til konfirmanter som vurderer dåp

DÅP

AV TENÅRINGER

Ny utgave

Denne brosjyren forteller noe om hva dåpen innebærer, og hvordan dåpen konkret foregår.

Utgis på både bokmål og nynorsk. **kr 6,-**

Se flere nyheter på www.iko.no

Flere og flere tenåringer lar seg døpe, særlig i forbindelse med konfirmasjonsalderen.

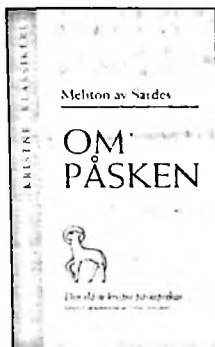

Telefon
22 59 53 00
Telefaks
22 59 53 01

ordm@iko.no

iko
IKO-Partner AS

Aktuelt fra Luther Forlag

Meliton av Sardes

OM PÅSKEN

Melitons påskepreken er den eldste kristne påskepreken vi kjenner til som fortsatt er bevart. Med utgangspunkt i påskeberetningen i 2 Mos 12 forkynner Meliton Kristus som det sanne påskelam. Oversatt og kommentert av Oskar Skarsaune.

Kr 98,-

Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no

Aktuelt fra Avenir Forlag

Kristin Solli Schøien

EN KURV TIL MIN DATTER

Mange kjenner på behovet for meningsfulle markeringer og tradisjoner. Kristin Solli Schøien er kunnskapsrik og entusiastisk og har skrevet en lærerik, vakker og fantasieggende bok om hvordan vi kan leve med i gamle tradisjoner og samtidig skape våre egne. Boken tar utgangspunkt i – og fletter sammen – livsrytmen, årsrytmen og kirkeårets rytme.

Kr 438,-

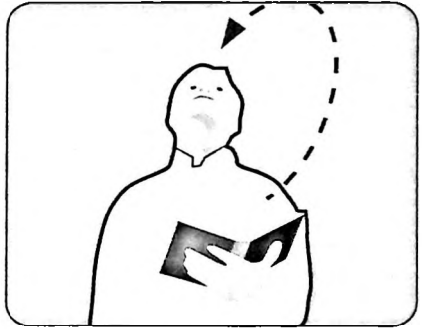
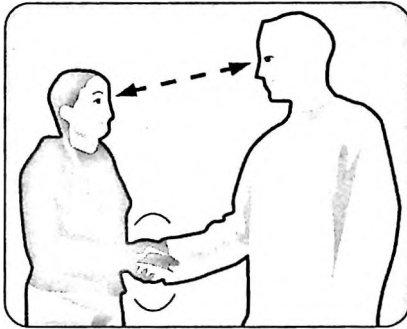
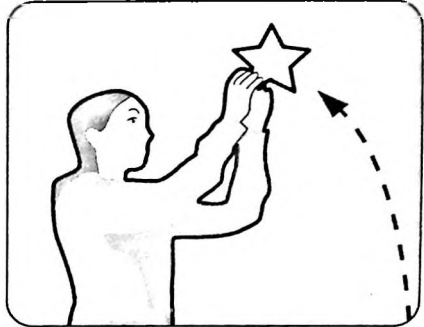
Her er det mye å hente for den som arbeider i kirken! Mye kunnskap om høytider og merkedager, symboler og gamle skikker, poenger til prekener og undervisning, ideer til feiring og fester...

Avenir Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no

Nyskapende konfirmantbok

fra Luther Forlag

Knut Tveitereid, Hege Fagermoen, Bård E. H. Norheim og Per Arne Dahl

BRUKERVEILEDNING

Kunnskap, erfaring og fellesskap integreres i et helhetlig opplegg, som vil engasjere, utfordre og legge til rette for gode opplevelser.

Utgangspunktet er høytidene dåp, jul, bryllup, begravelse, påske, pinse og konfirmasjon.

En konfirmantbok som også vil være en ressursbok videre i livet!

www.brukerveiledning.no

DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAK.
BIBLIOTEKET
PB 5144 MAJORSTUEN
0302 OSLO

Menighetsfakultetet

Luthersk kirketidende
MF Ti Lu
2004 Årg. 139 Nr 6

H04000392

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av re Nordhaug, professor Vidar L. Haanes, sokneprest Jan Otto Myrseth og instituttprest Berit Okkenhaug. «Fra bokfronten» redigeres av kapellan Morten Erik Stensberg. e-post: tangenmenighet@sensewave.com

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, Postboks 5144 Majorstua, 0302 Oslo.
Red. sekr.: Cand.theol. Tor Arne Berntsen
Tlf. 917 32 847
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk, og kan sendes til ovenstående e-post adresse, eller evt. pr. post til redaksjonen.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Björg Gjelsvik,
Bok og media AS Grensen 15 0159 OSLO.
Tlf. 22 00 87 70. Fax. 22 00 87 71.
e-post: bjorg.gjelsvik@bokogmedia.no

Pris kr. 490,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 550,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 6 annonsemøduler i LK:

1. 1/2 kvartside (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 375,- +moms
2. Kvartside (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 615,- +moms
3. Halvside (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1090,- +moms
4. Halvside (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1090,- +moms
5. 3/4 side (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 1700,- +moms
6. Helseide (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 1940,- +moms

ISSN 0332-5431

Kr 198,-

Lena Bergström

Å GI PLESS TIL EN ANNEN

Om åndelighet, forelderrollen og hverdagslivet

Gjenkjennelig, treffsikkert – og ikke uten glimt i øyet – om tidsklemme, utilstrekkelighet, trøtthet og dårlig samvittighet. Men først og fremst en bok som setter oss på sporet av en åndelighet som får plass i livet slik det er.

Luther Forlag

Aktuelt fra Luther Forlag

Besøk oss på: www.lutherforlag.no